

בשבתו כבית משפט גבוה לצדק

1. תנו לחיות לחיות
2. אנונימוס – עמותה לזכויות בעלי-חיים
ע"י ב"כ עוה"ד יוסי וולפסון
מהמחלקה המשפטית של תנו לחיות לחיות
רח' דב פרידמן 8, ת.ד. 3602, רמת-גן 52136
טל': 03-6241776; פקס: 03-6241779
נייד: 052-2598773

העותרים**נ ג ד**

1. מנהל השירותים הווטרינריים במשרד החקלאות ופיתוח הכפר
על ידי פרקליטות המדינה, משרד המשפטים ירושלים
טל': 02-6466687; פקס: 02-6467011
2. חב' דה לוי תוצרת חקלאית בע"מ
3. חב' איילות תוצרת חקלאית בע"מ
4. אמפ"י התאחדות מפטמים ישראלית
ע"י ב"כ עוה"ד אמיר רנן
רח' כנרת 5 ת"ד 909 בני ברק 5110804
טל': 03-5788770; פקס: 03-5788771
5. חב' עגלי תל שיווק בקר בע"מ
6. חב' ראשי בקר בע"מ
7. חב' משק תמיר נהלל בע"מ
8. אלי לוינן
ע"י ב"כ עוה"ד גיל להב
בית מישורים, רח' השילוח 4, ת.ד. 6907, פתח תקווה 4934829
טל': 03-6128040; פקס: 077-5558075
9. בית מטבחים דבאח בע"מ

11. בקר וכבשים דבאח בע"מ

ע"י ב"כ ענת לזר

רח' מעלה השחרור 15, חיפה 3328439

טל: 04-8371505; פקס: 04-8370231

12. בקר תנובה שותפות מוגבלת רשומה

ע"י ב"כ עוה"ד איתמר ענבי, נירה קורי ו/או יונתן פרידמן

רח' סחרוב 9, ת.ד. 15065, חיפה 3508409

טל': 04-8546666; פקס: 04-8546677

דוא"ל: Haifa@friedman.co.ilה מ ש י ב י םתגובה מקדמית מטעם המשיב 1

1. עניינה של העתירה הוא בבקשת העותרים כי מנהל השירותים הווטרינריים במשרד החקלאות ופיתוח הכפר (להלן – המשיב) יחדל מליתן רישיונות ליבוא בעלי חיים המיועדים לשחיטה (בין שחיטה מיידית ובין שחיטה לאחר פיטום). תחת זאת, מציעים העותרים כי תועדף החלופה של יבוא בשר מצונן על פני הבאת בעל החיים חי.
2. כבר בפתח הדברים נבקש לציין כי אין חולק שבהתאם לנסיבות, רשויות שלטוניות רשאיות להביא בחשבון כאחד השיקולים מבין מניין שיקוליהן הרלוונטיים את הצורך לצמצם, ככל הניתן, סבל מבעלי החיים. לעניין זה יפים דברי כב' הנשיא גרוניס בבג"צ 9232/11 נח נ' היועץ המשפטי לממשלה. וכך נאמר בפתח פסק הדין:

"הנושא של היחס בין האדם לבין בעלי חיים אחרים זוכה להתעניינות ציבורית רחבה בעשרות השנים האחרונות. הוא מעורר בעיות ושאלות מהיבטים שונים. אם ננסה לתמצת את העניין מן ההיבט המוסרי, נעמיד את השאלה האם ועד כמה ראוי הוא שבעלי חיים ישמשו כאמצעי עבור האדם. השקפה קיצונית אחת, שדומה כי כיום יש לה תומכים מעטים, גורסת כי האדם, כיצור העילאי בכדור הארץ, רשאי וזכאי לעשות כרצונו בכל ייצור חי אחר. בצד האחר של קשת הדעות, קיימת השקפה הסוברת שבעלי חיים, ולמצער בעלי חיים שיש להם יכולת חישה (sentient beings) זכאים למעמד השווה לזה של בני אנוש. כך למשל, על פי גישה זו יש לאסור כליל ניסויים בחיות. גישת הביניים אינה מקבלת אף לא אחת משתי הגישות הקיצוניות. על פי השקפת הביניים, על

האדם לגלות התחשבות בבעלי החיים ולדאוג לרווחתם

(Welfare) במלים אחרות, אין לקבל את הגישה הראשונה, האינסטרומנטאלית קיצונית, לפיה האדם יכול לעשות ככל שיחפוץ בבעל חיים. השקפת הביניים גורסת שיש להטיל הגבלות על השימושים שבני אדם עושים בחיות, תוך שאיפה לשפר באופן הדרגתי את מצבן. דומה שהביטוי "צער בעלי חיים", שמקורו בהלכה, הינו שווה ערך להתנייחות בימינו לרווחה של בעלי חיים (לתיאור תמציתי של הגישות הפילוסופיות השונות ראו, ז' וני לוי, אתיקה רגשות ובעלי חיים: על מעמדם המוסרי של בעלי חיים) ספריית הפועלים, 2002, פרק 7; לדיון מקיף בעמדה הגורסת שוויון בין זכויותיהם של חיות לזכויות של בני אנוש, ראו Tom Regan *The Case for Animal Rights* (London, 1988). האחרת, זו המחייבת שוויון בין חיות, ולמצער בין חיות מסוימות, לבין בני אדם, לא מצאה ביטוי בדין הישראלי, ואף לא בדין זר כלשהו. עם זאת חשוב לציין כי בחוקה של הודו וכן בחוקה של גרמניה (Grundgesetz-The Basic Law) נכללים סעיפים הנוגעים לבעלי חיים. סעיף 51A של החוקה ההודית קובע שמוטלת חובה על כל אזרח של הודו, בין היתר "to have compassion for living creatures". סעיף 20A לחוקה הגרמנית, כפי שתוקן בשנת 2002, קובע כי מוטלת על המדינה חובה בגדר אחריותה לדורות הבאים להגן על יסודות החיים (Natural foundations of life) ועל בעלי החיים".

3. עמדת המשיב היא כי האינטרס בצמצום הסבל לבעלי החיים הינו אינטרס כבד משקל, אך הוא אינו חזות הכל. משכך, יש מקום לאזנו עם צרכים ואינטרסים ציבוריים אחרים, שמשקלם הסגולי אינו פחות בהכרח.

בענייננו, בעריכת האיזון יש לתת משקל בראש ובראשונה לכך שבמצב הדברים הנוכחי השוק המקומי לגידול בקר וצאן (להלן- מקנה) לבשר או יבוא בשר מצונן אינם מסוגלים לספק את הביקוש המקומי לבשר טרי, ולכן לא קיימת חלופה ממשית ומלאה ליבוא ארצה של בקר לצרכי שחיטה. במצב דברים כזה לא ניתן לחדול לחלוטין מייבוא בעלי חיים לצרכי שחיטה. למעשה, הימנעות, ישירה או עקיפה מיבוא מקנה, תביא לפגיעה בצרכנים המבקשים לאכול בשר טרי. בנוסף, היא תביא לעליית יוקר המחיה, וזאת בניגוד למדיניותה המוצהרת של הממשלה. לבסוף, יש ליתן משקל גם ליחסי סחר החוץ של מדינת ישראל, כפי שנפרט.

בהיעדר עילה משפטית למנוע, במישרין או בעקיפין, באופן מלא את יבוא בעלי חיים לצרכי שחיטה, הרי שמוקד הדיון צריך להיות בצמצום, ככל הניתן, של הסבל הנגרם

לבעלי החיים בדרכם ארצה. במסגרת תיקון מס' 10 לחוק צער בעלי חיים, הוטשעו 2015

(להלן - תיקון מס' 10 לחוק), שפורסם ברשומות ביום 23.12.15, העניק המחוקק לשר החקלאות ופיתוח הכפר (להלן: "שר החקלאות") סמכות מכוח סעיף 7(19) לחוק זה להתקין תקנות בעניין תנאים והגבלות על יבוא ויצוא בעלי חיים. בתיקון זה הנוגע, בין היתר, ליבוא וייצוא של בעלי חיים יש משום שינוי מהותי בתשתית המשפטית, אשר יבשיל - מטבע הדברים - רק לאחר שתותקנה התקנות.

4. נקדים את המאוחר ונציין כי שר החקלאות הנחה את הגורמים המקצועיים, לשקוד על גיבוש נוסח מוצע לתקנות בהקדם האפשרי. לאחר שתגובש ותאושר בידי השר טיוטת ההצעה, הרי שזו תועבר להתייעצות עם שר האוצר ושר הכלכלה כמתחייב מן התיקון לחוק.

יחד עם זאת, נחדד, כי הואיל ונדרשת עבודה מקצועית ומשפטית נרחבת לגיבוש הדרישות שיעוגנו בתקנות, וכן יש לתת משקל להשפעה שיש לאמור בסעיף 5 להלן על משך הזמן הנדרש לשם כך, לא ניתן להתחייב למועד קונקרטי לגבי התקנתן של התקנות.

5. לא למותר לציין, כי ביום 13.12.15 קיבלה ממשלת ישראל החלטה מס' 833 שעניינה "קידום ההגנה על בעלי חיים ורווחתם".

בהחלטה זו נקבע, בין היתר, כי תוקם ועדה מייעצת - המורכבת מנציגי הממשלה ונציגי ציבור - לתחום צער בעלי חיים, שתפקידיה ליעץ לשר החקלאות ולממשלה בגיבוש מדיניות בתחום ההגנה על חיות משק וחיות בית וקידום רווחתם; להוות גורם שיש להיוועץ בו בטרם התקנת תקנות וקידום הצעות חוק ממשלתיות בתחום ההגנה על בעלי חיים; לקבל דיווחים עיתיים מהגורמים העוסקים בתחום בעניין יישום החוק והתקנות ולהגיש דיווחים לממשלה בהתאם. כמו כן, כוללת ההחלטה התחייבות של משרד החקלאות ופיתוח הכפר (להלן: "משרד החקלאות") להגיש לוועדת החינוך שורה של תקנות מכוח החוק וכן התחייבות לקידום שורה של תיקוני חקיקה לוועדת השרים.

נבקש לחדד כי התקנות מכוח סעיף 7(19) לא פורטו במסגרת סעיפים 10 ו-11 להחלטה הנ"ל כדברי החקיקה אותם התחייב משרד החקלאות לקדם מכוח חוק צער בעלי חיים. ההחלטה הנ"ל קובעת לפחות חמישה נושאים אחרים שבהם יש להתקין תקנות בתחום עד מחצית שנת 2018 ולכן, גם היבט זה עשוי להשליך על משך הזמן הצפוי להתקנתן של תקנות מכוח סעיף 7(19) בראי מכלול משימותיו של משרד החקלאות בטווח הקרוב בתחום קידום ההגנה על בעלי חיים ורווחתם באמצעות תיקוני חקיקה ראשית וחקיקת משנה.

מכל מקום, בהתאם להחלטה זו מתעתד המשיב להביא את נוסח ההצעה לתיקון התקנות להתייעצות עם הוועדה המייעצת, וזאת ככל שזו תכונן טרם מיצוי הליך התקנת התקנות.

(א) רקע כללי

6. קיימים שלושה מקורות לצריכת בשר טרי, עליהם נרחיב להלן. בתגובה זו, נקיטה במילים "בשר טרי" תתייחס לשלושת מקורות אלה אלא אם כן מצוין במפורש אחרת.

לצד זאת, נעיר כי ממוצע יבוא הבשר הקפוא בשלוש השנים האחרונות עמד על כ 65,000 טון מדי שנה. אמנם, הבשר הקפוא זול יותר מהבשר הטרי, אך בשנים האחרונות ניכרת מגמה של מעבר לצריכת בשר טרי.

7. נקדים את המאוחר ונציין כי תכלית הפירוט להלן היא לפרוס את התשתית העובדתית, עליה מיוסדת המסקנה, לפיה במצב הדברים הנוכחי, בין היתר נוכח כך שהשוק המקומי ויבוא בשר מצונן אינם מסוגלים לעת הזו לספק את הביקוש המקומי לבשר טרי, נדרש לאפשר ייבוא של עגלים למדינת ישראל. זאת, בין היתר, על מנת לאפשר לצרכן הישראלי לרכוש בשר טרי.

(א)(1) יבוא עגלים באנייה והעברתם בארץ לפיטום או לשחיטה

8. מקור מרכזי של בקר לבשר הוא יבוא עגלים באנייה לישראל, גידולם במשקי פיטום ושחיטתם בארץ. מרבית העגלים המגיעים לישראל מועברים למשקי פיטום ושחיטתם מתבצעת לאחר מספר חודשים מהיבוא במשקל של כ-500 ק"ג לראש ורק מקצתם מגיעים ממדינות המוצא במשקל זה ועוברים לשחיטה מידית.

לשלמות התמונה יובהר, כי לא כל העגלים המיובאים ארצה מושטים באניות. חלקם מיובאים בכלי טייס.

9. חלק מהצרכנים מעדיפים, ככל הניתן, שמידת הטריות של הבשר הנצרך תהיה גבוהה, ולכן הם מבקשים לצרוך בשר שהופק מבקר שהובא ארצה חי לצורך שחיטתו בארץ. לצד זאת, אין חולק כי החיסרון ביבוא העגלים בכלי שייט הוא בהיבט רווחת בעלי החיים המיובאים, שכן יבוא מעין זה עשוי להימשך בין חמישה ימי הפלגה ממדינות אירופה ולהגיע עד כדי שלושה שבועות מאוסטרליה. מכאן החשיבות לקביעת סטנדרטים בנוגע לתנאים בהם מוחזקים בעלי החיים באנייה וזאת על מנת לצמצם את הפגיעה ברווחתם במהלך השייט, כפי שנרחיב להלן.

10. בשנת 2015 יובאו 184,093 עגלים מחו"ל. ההערכה היא שמכל ששה עגלים ניתן להפיק

כטון בשר. משמעות הדבר היא שמהעגלים שיובאו ארצה בשנת 2015 ניתן להפיק סדר גודל של כ- 30,500 טון בשר. יצוין כי בשנת 2015 כ-95% מהעגלים המיובאים הועברו למשקי פיטום למשך מספר חודשים טרם העברתם לשחיטה ורק כ- 5% הועברו לשחיטה מידית עם הגעתם לישראל.

על מנת לסבר את האוזן נציין כי בשנת 2013 יובאו ארצה 156,129 עגלים מחו"ל (שמהם ניתן להפיק כ 26,020 טון בשר), ובשנת 2014 יובאו ארצה 122,229 עגלים מחו"ל (שמהם ניתן להפיק כ 20,370 טון בשר).

11. להלן נערוך פילוח המדינות מהן מיובא הבקר לבשר, כשענין זה בעל חשיבות נוכח כך שבמדינות המוצא קיימת ממילא רגולציה בנוגע ליצוא בעלי חיים.

12. יבוא עגלים נעשה בעיקרו מאוסטרליה. כך למשל, בשנת 2015 יובאו 86,954 עגלים מאוסטרליה (שמהם ניתן להפיק סדר גודל של כ 14,490 טון בשר). זאת, לעומת 68,957 עגלים שיובאו מאוסטרליה בשנת 2014 (שמהם ניתן להפיק סדר גודל של כ 11,490 טון בשר) ובשנת 2013, 86,836 עגלים (שמהם ניתן להפיק סדר גודל של כ 14,470 טון בשר).

13. במאמר מוסגר נציין כעת, ועל כך נרחיב להלן, כי יצואני הבקר האוסטרליים כפופים לכללי רגולציה במסגרת מערכת להבטחת שרשרת הייצוא הנקראת **Export Supply Chain Assurance System (ESCAS)**, אשר פותחה באוסטרליה, בין היתר בהתבסס על המלצות ארגון הבריאות העולמי לבריאות בעלי החיים (**World Organization for Animal Health- [Office International des Epizooties]**, או- OIE) בענין ייצוא בעלי חיים. השמירה על רווחת בעלי החיים (**Animal Welfare**) מהווה עיקרון מרכזי במערכת כללים זו החלה כאמור על יצואני הבקר האוסטרליים לישראל. ברוח זו, כך נאמר באתר משרד החקלאות האוסטרלי המפרט בדבר המסגרת הרגולטורית, בה מתבצע ייצוא בעלי חיים:

"Australian legislation puts animal welfare at the center of the live animal export trade, aiming to ensure that exporters handle livestock according to international animal welfare standards. This ensures a sustainable future for the export livestock industry".

להלן קישור לאתר:

<http://www.agriculture.gov.au/export/controlled-goods/live-animals/livestock/regulatory-framework>

14. עוד נציין כי יבוא עגלים נעשה גם ממדינות באירופה, ובהן: הונגריה, רומניה, ליטא ופורטוגל. בשנת 2015 יובאו 97,139 עגלים ממדינות אירופה (שמהם ניתן להפיק סדר גודל של כ 16,190 טון בשר).

על מנת לסבר את האוזן, נציין כי בשנת 2014 יובאו 53,272 עגלים ממדינות אירופה (שמהם ניתן להפיק סדר גודל של כ 8,880 טון בשר), ובשנת 2013 יובאו 69,293 עגלים ממדינות אירופה (שמהם ניתן להפיק סדר גודל של כ 11,550 טון בשר).

כפי שנרחיב להלן, היצואנים ממדינות אירופה החברות באיחוד האירופי כפופים לכללי הרגולציה של האיחוד האירופי בנושא יצוא בעלי חיים: COUNCIL REGULATION (EC) No 1/2005, on the protection of animals during transport and related operations (ולהלן: הרגולציה האירופית), שבין מטרותיה המרכזיות, שמירה על רווחת בעלי החיים בהובלת רגולציה זו תיקנה בדצמבר 2004 את כללי האיחוד האירופי הקודמים העוסקים בהובלת בעלי חיים, בין היתר, על סמך המלצות של ועדה מדעית בנושא בריאות ורווחת בעלי חיים (ראו סעיף 8 לרגולציה) ובהתאם לאמנות בינלאומיות שונות בתחום (סעיף 1 ו-4 לרגולציה), המגדירה את תחומי האחריות של כל המעורבים בשרשרת ההובלה. הרגולציה קובעת כללים להובלת בעלי חיים בין מדינות האיחוד, לרבות הוראות בדבר הבדיקות הספציפיות שיש לבצע עם הכניסה או היציאה משטח האיחוד. הרגולציה מסדירה גם את נושא הפיקוח על ידי הרשויות המוסמכות על העמידה בדרישות כללי התקנה.

בשולי הדברים יצוין, כי הייצוא לישראל ממדינות אירופה החברות באיחוד האירופי, עומד בסטנדרטים שנקבעו בכללי האיחוד האירופי. משלוחי בעלי חיים שהגיעו לישראל ממדינות אלו אושרו על-ידי הרשויות באיחוד האירופי בהתאם לסטנדרטים אלה.

15. לפיכך, הן אוסטרליה, הן מדינות אירופה הנזכרות לעיל, מהן מיובאים עגלים לישראל, מקיימות רגולציה בנושא שמירה על רווחת בעלי החיים המיוצאים מהן, לרבות לעניין תנאי היצוא וההובלה, כפי שיפורט להלן.

(א) (2) יבוא בשר מצוּן

16. מקור נוסף לבשר טרי הוא יבוא בשר המצוּן בטמפרטורה שלא עלתה על ארבע מעלות צלסיוס ולא פחתה מאפס מעלות צלסיוס סמוך לאחר שחיטת ראשי בקר במדינת המוצא (לעיל ולהלן: "בשר מצוּן"). כאמור, השחיטה מתבצעת בבית מטבחים במדינת המוצא,

וזאת לאחר שהיבטים של בריאות הציבור, מניעת הפצת מחלות בעלי חיים ורווחותם, לאורך כל שרשרת היצור והפיקוח, הן במדינת המוצא והן בבית המטבחיים הספציפי, אושרו על-ידי מנהל השירותים הווטרינריים לפי תקנות מחלות בעלי חיים (יבוא בשר), התשל"ד – 1974.

17. יתרונו של יבוא זה הוא שבעל החיים נשחט במדינת המוצא ונמנעת ממנו הפגיעה ברווחתו הכרוכה בעצם השטתו ארצה. החיסרון שביבוא כזה הוא שיש לשמור על שרשרת הקירור לכל אורכו הן מבחינת שמירה על בריאות הציבור והן בכדי שלא לפגוע במרקמו ובטעמו. אורך חיי המדף של בשר מצונן הוא קצר יחסית ונע בין 14 יום עד 45 ימים מהשחיטה, תלוי בטמפרטורת האחסון וההובלה, כך שלפחות חלק מן הצרכנים מעדיפים מטעמים אלו לצרוך בשר טרי משחיטה בישראל. בהקשר זה יש לציין, כי היקף הייבוא מושפע גם מהיבט הכדאיות הכלכליות של הייבוא. עד כה, הכמויות המיובאות הינן זניחות יחסית עקב עלויות ההובלה הגבוהות ועלויות ההכשרה של הבשר (כשרות).

18. (א) בנוגע להיקף יבוא הבשר המצונן ניתן לזהות ראשיתה של מגמת עליה, הגם שבמונחים יחסיים, עדיין שיעור יבוא הבשר המצונן נותר נמוך ביחס לכמות הבשר המופק מבקר שיובא ארצה לשם שחיטתו ובשנת 2015 עמד על כ- 5% ממנו.

(ב) נקדים ונציין כי שיעור המכס הכללי ביבוא בשר מצונן בהתאם לפרט המכס 02.01 לצו תעריף המכס והפטורים ומס הקנייה על טובין, התשע"ב-2012, עומד נכון להיום על 13 שו"ל לק"ג + 12% מערך הטובין בעת הייבוא. כמו כן, החל משנת 2014 קיימת מכסת יבוא וולונטרית בפטור ממכס בכמות מרבית של 3500 טון, מכל מדינות החברות בארגון הסחר העולמי **World Trade Organization – WTO**, אשר ישראל נמנית על 164 המדינות החברות בו). כן, מתקשרת מדינת ישראל בהסכמי סחר בילטרליים ובהם נקבעות מכסות ליבוא טובין שונים בפטור ממכס או במכס מופחת. באשר לבשר מצונן, ישנן מכסות שנקבעו בהסכמים עם האיחוד האירופי (פטור ממכס בכמות מרבית של 1120 טון), ארצות הברית (1424 טון), אורוגוואי 400 טון, פרגוואי 600 טון (כחלק מגוש הסחר הנקרא מרקוסור).

19. בין השנים 2011-2014 יבוא הבשר המצונן היה בהיקף מועט ביותר ומקורו היה אך ורק מהמדינות פולין ואורוגוואי.

כך למשל, בשנת 2011 יובאו כ- 0.25 טון; בשנת 2012 יובאו כ-39 טון; בשנת 2013 יובאו כ-13 טון ובשנת 2014 יובאו כ-19 טון.

20. בשנת 2015 היקף היבוא כבר עמד על כ- 1566 טון מהמדינות אורוגוואי, פולין וארגנטינה.

21. לתחילת התהוותה של מגמה זו תרמה, בין היתר, גם החלטת ממשלה מס' 1584, עליה נרחיב להלן. בהקשר זה נבקש להדגיש כי המכסות שנקבעו ליבוא בשר מצונון לא מנוצלות במלואן, ולכן אלה אינן מהוות חסם מפני גידול בייבוא בשר זה.

22. משמעות היקף יבוא הבשר המצונון (1,566 טון בשנת 2015) הינה אפוא מעורבת.

מחד, ביחס להיקף יבוא הבשר המצונון בעבר ניתן לראות מגמה של עליה, כשבשנת 2015 אירעה פריצת דרך בהיבט זה. מגמה זו, עם הכשרתן של שלוש משחטות בפולין, צפויה להתחזק משמעותית בשנת 2016.

מאידך, במונחים יחסיים, שיעור יבוא הבשר המצונון נמוך ביחס לכמות הכוללת של יבוא עגלים. ונזכיר, בשנת 2015 יובאו 184,093 עגלים מחו"ל לצרכי פיטום ושחיטה, שמהם ניתן להפיק כ 30,500 טון בשר. על רקע זאת, יבוא של כ 1,566 טון בשר מצונון הוא נמוך עד מאוד יחסית, ומהווה כ 4% בלבד מסך היקף הבשר הטרי בארץ בשנת 2015 (על שלושת מקורותיו).

23. כאמור, ההערכה הזהירה היא כי מגמת העליה ביבוא בשר מצונון צפויה להתרחב, נכון להיום בשר מצונון מיובא משלוש ארצות (אורוגוואי, ארגנטינה ופולין). במהלך השנה הקרובה מתעתד משרד החקלאות לקיים בדיקות של מדינות מוצא נוספות ובכלל זאת, ספרד, אירלנד, פורטוגל, רומניה, צרפת והולנד ושל בתי מטבחים בהן, והכל על מנת להגדיל את היקפי יבוא הבשר המצונון, ובהתאם לבקשות של יבואנים ככל שתגענה.

(א)(3) גידול מקומי

24. גם בקר הגדל בישראל הינו מקור לבשר טרי. מדובר בבקר שגדל באופן ייעודי לשם יצור בשר או בבקר שגדל ברפתות לשם הפקת חלב ואשר בסופו של יום מהווה מקור נוסף לבשר.

בשנת 2015 נשחטו 44,954 ראשי בקר מגידול מקומי כאמור, המהווים סדר גודל של כ 7,490 טון בשר. המדובר בסדר גודל של כ 19% מסך היקף הבשר הטרי בארץ בשנת 2015 (על שלושת מקורותיו).

25. עוד חשוב לציין כי חקלאים רבים בישראל עוסקים לפרנסתם בגידול עגלי יבוא במשקי פיטום לתקופה של מספר חודשים עד לשחיטה, זאת משום שאין מספיק עגלים מקומיים ואין די שטחי מרעה לגידול עגלים.

הגידול המקומי של בקר לבשר ויבוא בשר מצונן אינם מסוגלים לספק את הביקוש לבשר טרי בשוק המקומי ולכן, לא קיימת חלופה לייבוא עגלים לצורך שחיטה.

(ב) מדיניות הממשלה בנוגע לענף הבקר לבשר ויישומה

27. ביום 4.5.14 קבלה הממשלה החלטה מס' 1584 בנוגע, בין היתר, לענף הבקר לבשר (להלן: החלטת הממשלה). החלטה זו נתקבלה – כפי שעולה מפתח ההחלטה – "בהמשך לעבודת הצוות הבינמשרדי המשותף למשרדי האוצר, הכלכלה, החקלאות ופיתוח הכפר והממונה על הגבלים עסקיים, בראשות מנכ"לית משרד האוצר, אשר דן בדרכים להפחתת מחירים במוצרי מזון נבחרים ובעיקרם מוצרי החלב ובשר הבקר...".

בהמשך כללה ההחלטה התייחסות לענף החלב, שאינה מעניינה של העתירה, ולענף הבקר לבשר, המצויה במוקד עתירה זו, ולכן חלק זה נצטט במלואו:

"9) הממשלה רושמת לפנייה את הודעת שר האוצר על כוונתו לפרסם בימים הקרובים הוראת שעה לגבי צו עדכני לתעריפי המכס על עגלים, כך שהמכס על עגלים ישונה לרמת הפטור.

טרם חתימת הצו ישמע שר האוצר את טענות ארגוני מניעת צער בעלי חיים וידווח על כך לראש הממשלה.

10) הממשלה רושמת לפנייה את הודעת שר האוצר על כוונתו לפרסם בימים הקרובים צו המורה על פתיחת מכסה וולונטרית לייבוא בשר בקר טרי בפטור ממכס, אשר גדלה במתווה הדרגתי כפי שהוסכם בין משרדי האוצר והחקלאות ופיתוח הכפר.

11) להטיל על שר החקלאות ופיתוח הכפר להקצות סך של 45 מלש"ח (במצטבר) על פני השנים 2015-2018 מתקציבו לטובת הסתגלות לענף הבקר לבשר, שיועברו למטרה זו.

12) להטיל על משרד החקלאות ופיתוח הכפר להקצות תמיכה שנתית בסך של 24 מלש"ח לתמיכה בענף רעיית הבקר. תוספת התקציב מעבר למתקציב בבסיס תקציב משרד החקלאות ופיתוח הכפר למטרה זו תועבר למשרד החקלאות ופיתוח הכפר על ידי משרד האוצר בהמשך לכניסה לתוקף של מתווה הפחתת המכסים. בשנת 2018 לא יעלה גובה התמיכה על סך של 18 מלש"ח.

13) להטיל על משרד החקלאות ופיתוח הכפר להקצות מדי שנה 2015, 2016 ו- 2017 סך של 1.5 מלש"ח לטובת שיווק ומיתוג מכירת הבשר הטרי, שיועברו למטרה זו על ידי משרד האוצר... "

העתק החלטת ממשלה מס' 1584 מצורף ומסומן מ/ש/2

28. בהחלטת הממשלה מגולמת תפיסה – שיסודה בהזלת יוקר המחיה – והיא מורכבת ממספר סעיפים ביחס למקורות הבקר לבשר. להלן נפרט את שנקבע בהחלטת הממשלה ואת יישומה בשטח.

29. **(א) יבוא בקר- שינוי צו המכס לרמת הפטור:** בהחלטת הממשלה נקבע כי תעריף המכס על עגלים מיובאים ישונה – בכפוף לשמיעת טענות ארגוני צער בעלי חיים - לרמת פטור (סעיף 9 להחלטה).

(ב) בהיבט היישומי נציין כי, בהתאם להחלטת הממשלה, ביום 15.5.14 נשמעו, בין היתר, נציגי העותרת בעל פה בפני נציגי שר האוצר. שר האוצר שמע את טענותיהם והחליט לאחר שקילתן לדחותן ולפעול לפרסום תיקון כאמור לתעריף המכס. בהמשך לכך, הותקן ביום 26.5.14 צו תעריף המכס והפטורים ומס קנייה על טובין (תיקון מס' 10), התשע"ד-2014, ונקבע כי המכס על עגלים מיובאים שישוחררו מפיקוח המכס עד לתאריך 31.12.2021 הינו ברמת הפטור. תעריף המכס תוקן בהקשר זה פעם נוספת במסגרת צו תעריף המכס והפטורים ומס הקנייה על טובין (תיקון מס' 15), התשע"ד-2014 אשר פורסם ביום 24.07.2014, וזהו הנוסח החל היום.

העתק צו תעריף המכס והפטורים ומס קנייה על טובין, תשע"ד-2014 מיום 26.5.14 ומיום 24.7.14 מצורף ומסומן מ/ש/3

30. **(א) בשר טרי ומצונן – מכסות/שיווק:** בהחלטת הממשלה נקבע שהמכסה להבאתו בפטור ממכס של בשר טרי תגדל במתווה הדרגתי כפי שסוכם בין משרד האוצר והחקלאות (סעיף 10 להחלטה).

(ב) בהיבט היישומי נציין כי, בהתאם להחלטת הממשלה, הוגדלו המכסות ליבוא של בשר מצונן, וזאת במסגרת תיקון 10 ותיקון 15 לתעריף המכס אשר צוינו לעיל, המכסה לשנת 2015 עמדה על 3,000 טון, בשנת 2016 היא תעמוד על 3,500 טון, ובשנת 2019 היא צפויה לעמוד על 5,700 טון. נציין כי בשנת 2015 היקף היבוא (הנוכח בסעיף 20 לעיל), היה נמוך מהמכסה שהוגדרה (3,000 טון), ולכן בינתיים מכסות היבוא אינן מהוות חסם מעשי ליבוא בשר מצונן.

(ג) בנוסף, בהחלטת הממשלה הוחלט להקצות משאבים לשם עידוד צריכת הבשר המצונן בדרך של שיווק ומיתוגו (סעיף 13 להחלטה). ביחס לסעיף 13 להחלטת הממשלה נציין בהיבט היישומי כי הוקצו המשאבים לשם כך למשרד החקלאות.

31. (א) גידול בקר מקומי – מענק הסתגלות/תמיכה: בהתאם להחלטת הממשלה כאמור (סעיף 11 להחלטה) יקצה משרד החקלאות סך של 45 מלש"ח (במצטבר) מתקציבו על פני השנים 2015-2018 לטובת מענקי הסתגלות לענף הבקר לבשר, שיועברו למטרה זו על ידי משרד האוצר ותמיכה שנתית של 24 מלש"ח בענף רעיית הבקר (סעיף 12 להחלטה).

(ב) בהיבט היישומי נציין כי, בהתאם החלטת הממשלה, וכפועל יוצא מהסכם הורדת המכסים לבקר מיבוא, תמך עד כה משרד החקלאות במגדלי בקר במרעה, באמצעות מענקים בסך כולל של 21 מיליון ₪. סה"כ נתמכו עד כה כ-220 מגדלים המחזיקים בכ- 50 אלף ראשי בקר רשומים מתוך כ- 75,000 ראשי בקר במרעה.

32. הנה כי כן, הממשלה גיבשה מדיניותה בהחלטה ממאי 2014 והיא פועלת ליישומה על מנת להביא להוזלת יוקר המחייה. במסגרת זו ניתנו תמריצים והקלות שונות לכל אחד משלושת מקורות הבשר הטרי: יבוא עגלים, יבוא בשר מצונן וגידול מקומי.

החלטת הממשלה נועדה להפחית את יוקר המחיה, ולשם כך פועלת במספר חזיתות במקביל. ראשית, ביטול המכס שהיה קיים על ייבוא עגלים וזאת עד סוף שנת 2021. דהיינו, הממשלה החליטה לאפשר ייבוא עגלים ללא מכס על מנת להפחית את יוקר המחיה. מבחינה מעשית של פועלו של רכיב זה בהחלטת הממשלה – שיסודה בהוזלת יוקר המחיה – הוא הקלת יבוא עגלים לשם שחיטתם בארץ. שנית, הוגדלה המכסה הפטורה ממכס לייבוא בשר טרי. לפיכך, ניתן לראות כי הממשלה גילתה את דעתה כי ברצונה להפחית את העלות של צריכת בשר טרי וזאת באמצעות מתן פטור על ייבוא עגלים והגדלת המכסות לייבוא בשר מצונן.

יסוד החלטת הממשלה הוא בהוזלת יוקר המחיה. בהקשר זה נבקש להדגיש כי אין בהחלטת הממשלה עוגן למניעת יבואם של עגלים. להיפך, ההחלטה פטרה את יבואם ממכס. ההחלטה מאפשרת זאת תוך מתן תמריצים ליבוא בשר מצונן ולגידול מקומי.

להחלטה זו השלכה גם על היקף צריכת הבשר הטרי לסוגיו השונים, שכן היא מעמידה תמריצים שיכולים לתת מענה לביקוש לבשר מצונן. יחד עם זאת, חשוב להדגיש כי מדיניות הממשלה הנוכחית בוודאי שאינה שוללת אפוא יבוא עגלים, אלא מקלה עליו באמצעות מתן פטור ממכס. היא מכירה בכך שבמצב הדברים הנוכחי, גידול הבקר המקומי ויבוא בשר מצונן אינם מסוגלים לספק את הביקוש המקומי לבשר טרי. משכך, החלטת הממשלה אף מעלה את כדאיות היבוא של בקר (שכן תעריף המכס בעניין זה שונה והועמד על רמת הפטור).

אמנם, לצד זאת מעודדת הממשלה גם את גידול הבקר המקומי (באמצעות תמיכות/מענקי הסתגלות) והן את יבוא הבשר המצונן (באמצעות העלאת המכסות לכך), ומכאן כי היקפי היבוא של בשר מצונן עשויים להשתנות בעתיד, כשניצני שינוי שכזה כבר ניכרים.

33. מכל מקום – וזה העיקר – כל עוד יבוא עגלים הכרחי (שכן הגידול המקומי ויבוא הבשר המצונן אינם יכולים לספק את היקף הביקוש המקומי) – הרי בוודאי שאין לאסור את היבוא, ולצד זאת יש חשיבות בקביעת רגולציה ואכיפתה בכל הנוגע לצמצום הפגיעה ברווחת בעלי החיים המיובאים ארצה, כפי שנתייחס מיד.

34. למען הסר ספק נבקש להבהיר, כי אין בתגובה זו משום קביעה מה יהא מצב הדברים בתרחיש תיאורטי בו ניתן יהא לספק את הביקוש המקומי באמצעות יבוא בשר מצונן וגידול מקומי בלבד. אם יתממש תרחיש עתידי שכזה אזי תידרשנה הרשויות המוסמכות לכלל השיקולים הרלבנטיים ולאורם תגבשנה את מדיניותן העדכנית.

(ג) צמצום הסבל לבעלי החיים הכרוכה בהובלתם בים

35. נקודת המוצא היא כי אין חולק שהובלה ממושכת דרך הים, במשך מספר שבועות, פוגעת ברווחתם של בעלי החיים, שהרי תנאים מעין אלה אינם טבעיים להם והיא אינהרנטית לעצם ההובלה בים.

יחד עם זאת, אין חולק כי בפיקוח רפואי וטרינרי והקפדה על תנאי אוורור, הזנה וצפיפות נאותים, ניתן לצמצם את הפגיעה ברווחת בעלי החיים, אך לא למנוע אותה לחלוטין, ולכך נתייחס להלן.

(ג1) התשתית המשפטית בישראל

36. הסמכות ליתן רישיון ליבוא בעל חיים קבועה בתקנות מחלות בעלי החיים (יבוא בעלי חיים), תשל"ד-1974 (להלן: התקנות) אשר הותקנו מכוחה של פקודת מחלות בעלי חיים (נוסח חדש), התשמ"ה-1985 (להלן- הפקודה או פקודת מחלות בעלי חיים). תכליתה הישירה של פקודה זו היא מניעת הפצה של מחלות בעלי חיים, שמירה על בריאות הציבור ובריאות בעלי החיים.

לאורך השנים סבר משרד החקלאות כי שיקול של מניעת צער בעלי חיים, על אף שאינו בין מטרותיה המוצהרות של הפקודה, הוא שיקול לגיטימי ובעל משקל שעל כל בעל סמכות בתחום הטיפול והרגולציה על בעלי חיים לשיקול כשיקול רלבנטי.

ביום 14.12.15 תוקן החוק ובמסגרתו תוקנה גם הפקודה, כך שלמען הסר ספק נוסף בה סעיף 34 ובו נקבע כך:

"מי שניתנה לו הסמכות לפי פקודה זו, רשאי בעת הפעלת סמכותו לשיקול שיקולים לצמצום פגיעה ברווחתם של בעלי החיים כהגדרתם בחוק צער בעלי חיים (הגנה על בעלי חיים), תשנ"ד-1994 ולקידום מטרתיו של החוק האמור".

37. סעיף 19 לחוק קובע כי שר החקלאות הוא הממונה על ביצועו של חוק זה וכי הוא רשאי באישור ועדת החינוך והתרבות של הכנסת, ובהתחשב בצרכי החקלאות להתקין תקנות לביצועו ולשם השגת מטרתו של חוק זה.

מכוח תיקון 10 הוסף סעיף 19(7) לחוק המסמיך את השר לקבוע בתקנות תנאים והגבלות לייבוא ולייצוא בעלי חיים. וכך נאמר ההדגשה שלי-ח.א):

"תנאים והגבלות לייבוא וייצוא בעלי חיים; תקנות לפי פסקה זו יותקנו בהתייעצות עם שר האוצר ושר הכלכלה"

38. (א) בהתאם לתיקון 10, התקנת התקנות מכוח סעיף 19(7) הינה בסמכות שר החקלאות בהתייעצות עם שר האוצר והכלכלה.

כאמור לעיל, שר החקלאות הנחה את הגורמים המקצועיים, לשקוד על גיבוש נוסח מוצע לתקנות בהקדם האפשרי. לאחר שתגובש ותאושר בידי השר טיוטת ההצעה, הרי שזו תועבר להתייעצות עם שר האוצר ושר הכלכלה כמתחייב מן התיקון לחוק.

יחד עם זאת, נחזק כי אין בכך משום התחייבות לגבי מועד התקנתן של התקנות. טעם הדבר הוא שנדרשת עבודה מקצועית נרחבת לגיבוש התקנות. על מנת לסבר את האוזן בנוגע למורכבות תהליך התקנת התקנות, נציין כי בהתבסס על המלצות הוועדה מ-2001, הותקנו בשנת 2006 תקנות צער בעלי חיים (הגנה על בעלי חיים)(הובלת בהמות), תשס"ו-2006, ובשנת 2011 הותקנו תקנות צער בעלי חיים (הגנה על בעלי חיים) (הובלת עופות), תשע"ב-2011. כמו כן, הותקנו מכוח החוק גם תקנות צער בעלי חיים (הגנה על בעלי חיים)

חיים) (גידול חזירים והחזקתם לצרכים חקלאיים), התשע"ה – 2015.

כפי שניתן להיווכח, מלאכת התקנת תקנות היא מלאכה מורכבת ודורשת זמן וכוח אדם לנושא. כיום המשרד מקדם במקביל בנושא צער בעלי חיים מספר קבצי תקנות, כמו למשל בנושא החזקת עגלים ובנושא תנאי החזקה ואופן המתה של אפרוחים והשמדת ביצי דגירה במדגרות וזאת, בנוסף לתיקון לחוק צער בעלי חיים שעבר לאחרונה ולתיקון נוסף לתקנות הובלת בהמות, שהופץ לאחרונה להערות הציבור.

(ב) לא מותר לציין, כי בהחלטת ממשלה 833, המצורפת כנספח מש/1 לתגובה זו נקבע כי, תוקם ועדה מייעצת לתחום צער בעלי חיים, שתפקידה לייעץ לשר החקלאות ולממשלה בגיבוש מדיניות בתחום ההגנה על חיות משק וחיות בית וקידום רווחתם; להוות גורם שיש להיוועץ בו בטרם התקנת תקנות וקידום הצעות חוק ממשלתיות בתחום ההגנה על בעלי חיים; לקבל דיווחים עיתיים מהגורמים העוסקים בתחום בעניין יישום החוק והתקנות ולהגיש דיווחים לממשלה בהתאם. הוועדה תמנה 20 חברים: 2 נציגי אקדמיה, 11 עובדי משרדי הממשלה מקרב משרד החקלאות, המשרד להגנת הסביבה, משרד הכלכלה והתעשייה, משרד הבריאות, המשרד לשירותי דת, משרד האוצר ומשרד המשפטים ומשטרת ישראל. בנוסף, יהיו חברים בוועדה 7 נציגי ציבור, ביניהם: נציגי ארגונים למען בעלי חיים, נציגי התאחדות התעשיינים ארגוני חקלאים ורופאים וטרינרים. בהתאם להחלטת הממשלה הליך התקנת התקנות מכוח סעיף 19(7) לפקודה צפוי לכלול היוועצות גם עם הוועדה המייעצת לאחר כינונה.

(ג) יודגש כי תקנות הבהמות והעופות (הובלה בדרך הים), 1936 הנזכרות בעתירה וכוללות הוראות מנדטוריות בדבר תנאי החזקה של בעלי-חיים על גבי ספינות, הן תקנות מיושנות מלפני 80 שנה שאין פועלים לפיהן בעשורים האחרונים וספק אם פעלו לפיהן קודם לכן, בין היתר נוכח היעדר הלימה לימינו אנו, לרבות קשיים המתעוררים בכל הנוגע לתחולת הדין הטריטוריאלי על כלי שייט זרים. מכל מקום, משרד החקלאות עתיד כאמור להתקין תקנות בעניין תנאי יבוא ויצוא בעלי חיים בהתאם לסמכותו לפי סעיף 19(7) אשר נוסף לחוק אך ביום 23.12.15.

(ג)2) התשתית המשפטית במדינת המוצא

39. להשלמת התמונה, המשיב סבור כי את הדיון ברגולציה הפנימית בישראל בנוגע לייבוא בעלי חיים, שאחת מתכליותיה המרכזיות הינה צמצום הפגיעה ברווחת בעלי החיים הנגרמת בהובלה ימית, לא ניתן לנתק מן הרגולציה המסדירה את יצוא בעלי החיים במדינות המוצא. זאת, כפי שיפורט להלן, לאור תכליותיה של הרגולציה במדינות המוצא

בעניין תנאי היצוא של בעלי חיים, התואמות את עמדת המשיב בעניין השיקול בדבר צמצום הפגיעה ברווחת בעלי החיים במהלך הובלתם לישראל.

כאמור, לאוסטרליה רגולציה המסדירה את מתן האישור למשלוחי יצוא של בעלי חיים במסגרת מערכת ה- ESCAS (Export Supply Chain Assurance System), המבוססת בין היתר על המלצות ה- OIE בעניין משלוחי בעלי חיים.

כך למשל בהתאם לרגולציה האוסטרלית, יצואן המבקש לייצא מקנה חייב לפנות בכתב לרשות המוסמכת באוסטרליה ולפרט את מבוקשו. הפירוט צריך לכלול את כל סוגי המקנה המבוקש ליצוא, כמויות, מקורות, תחנות בדרך, כלי הובלה, תחנות במדינות היעד (נמל הגעה, תחנות הסגר, משקי פיטום ובתי מטבחיים).

הרגולציה האוסטרלית דורשת נוכחות של רופא וטרינר אשר ילווה את המקנה בהובלה הימית ופריקתו. הרופא הווטרינר מחויב לבדוק את בעלי החיים ולטפל בהם ככל שנדרש ולבדוק את התנאים במהלך ההובלה. לשם כך, הוא מחויב לנהל דו"ח יומי ולהעביר דיווח זה לרשויות באוסטרליה.

בנוסף, בכדי לבדוק עמידה בדרישות, היצואן מחויב להתקשר עם חברה בלתי תלויה לשירותי ביקורת שתעשה, מעת לעת, מבדקים בכל התחנות שבהן עובר המקנה.

להלן קישור לאתר השירותים הווטרינריים האוסטרליים בנוגע לרגולציה האוסטרלית בנושא הובלה ימית של בעלי חיים :

<http://www.agriculture.gov.au/export/controlled-goods/live-animals/livestock>

40. (א) בנוגע לאיחוד האירופי נציין, כי המבקש להוביל בקר או לייצא ממדינות האיחוד האירופי כפוף לרגולציה האירופית המבוססת כאמור על המלצות וועדה מדעית בנושא בריאות ורווחת בעלי חיים ועל אמנות בינלאומיות בתחום.

במסגרת הרגולציה האירופית נקבעו תנאי מינימום להובלת בעלי חיים, לרבות בנושא צפיפות, זמני ההובלה, רישום ודיווח, הכשרת מובילים וביצוע בדיקות וביקורות, במטרה להמעיט בסבל הנגרם כתוצאה מההובלה.

ראו למשל סעיף 3 (Article 3) להלן :

"No person shall transport animals or cause animals to be transported in a way likely to cause injury or undue suffering to them.

In addition, the following conditions shall be complied with:

(a) all necessary arrangements have been made in advance to minimize the length of the journey and meet animals' needs during the journey;

(b) the animals are fit for the journey;

(c) the means of transport are designed, constructed, maintained and operated so as to avoid"

לעניין בדיקת כלי שיט ראו סעיף 2 (Article 2) להלן :

"2. No person shall transport by sea, for more than 10 nautical miles, domestic Equidae and domestic animals of bovine, ovine, caprine or porcine species from a Community port unless the livestock vessel has been inspected and approved under Article 19(1)".

ובהקשר זה ראו סעיף (c) Article 19(1) להלן :

"1. The competent authority or body designated by a Member State shall grant a certificate of approval for a livestock vessel upon application, provided that the vessel is:

...

(c) has been inspected by the competent authority or body designated by a Member State and found to comply with the requirements of Section 1 of Chapter IV of Annex I regarding the construction and equipment for livestock vessels".

לעניין בדיקה בגבולות ובנמלים ראו סעיף Article 21 להלן:

"1. official veterinarians of the Member States shall check that the animals are transported in compliance with this Regulation and in particular:

...

(d) that the means of transport by which the animals are to continue their journey complies with Chapter II and where applicable Chapter VI of Annex I;

(e) that, in case of export, transporters have provided evidence that the journey from the place of departure to the first place of unloading in the country of final destination complies with any international agreement listed in Annex V applicable in the third countries concerned;"

בנספחי הרגולציה האירופית נקבעו אף הוראות בדבר התאמת בעלי החיים למסע, התאמת כלי התחבורה (הובלה ימית, יבשתית או אווירית), העמסה, פריקה והובלת בעלי החיים, זמני האכלה והשקיה, מנוחה, ועוד. פרק 4 (CHAPTER IV) של ה- Annex הראשון קובע הוראות נוספות להובלה ימית לגבי מבנה כלי השיט, אוורור, תאורה, מתן מזון ומים (כולל טבלאות מפורטות לפי מיני בעלי החיים). פרק נוסף 6 (CHAPTER VI) קובע דרישות נוספות להובלות ממושכות. בפרק 7 (CHAPTER VII) קבועות דרגות הצפיפות להחזקת בעלי חיים, בטבלאות לפי סוגי בעלי החיים וסוג ההובלה.

ב- Annex השני ישנן הוראות לעניין יומן המסע (JOURNEY LOG), הכולל בין היתר, טפסים לתכנון מסלול ההובלה.

ככל שמשך ההובלה עולה מעל מספר השעות שנקבע ברגולציה, חייב המוביל להזין, להשקות וליתן למקנה מנוחה. בעת הגעת המקנה לנמל היציאה הרשות המוסמכת בודקת הן את המקנה בהיבטים הבריאותיים ובהיבטי צער בעלי חיים והן את כלי השיט היוצא מהנמל של אותה מדינה, על מנת לוודא עמידתו בדרישות הרגולציה האירופית ו/או במדינת המוצא. היבטים אלה נרשמים במערכת הממוחשבת של האיחוד האירופי.

http://ec.europa.eu/food/animals/welfare/practice/transport/index_en.htm

העתק הרגולציה האירופית בנוגע להובלה ימית של בעלי חיים מצורף ומסומן מש/4

(ב) כן יצוין, כי גם בעלי החיים שהובלו לישראל מרומניה (מוזכר בעתירה ע"י העותרת כדוגמה לתמותה חריגה) וכלי ההובלה- האנייה, אושרו לפי הרגולציה האירופית הרלבנטית טרם יציאתם את נמל המוצא.

(ג) היבטים אכיפתיים

41. באופן כללי נציין כי כל התלונות שמגיעות למשרד החקלאות בנושא צער בעלי חיים נבדקות ומטופלות על ידי הגורמים המוסמכים בשירותים הווטרינריים לפי תחומם.

בנוסף, בנושא אכיפת תקנות צער בעלי חיים (הובלת בהמות), התשס"ו-2006 (להלן – תקנות הובלת בהמות) על פריקת בעלי חיים בנמל היבוא והובלתם בכלי רכב, מקצה המשרד גם את פקחי יחידת הפיצו"ח (פיקוח על הצומח והחי) אשר לעתים מתלווים אל הרופא הווטרינר הממשלתי בנמל ומקיימים פיקוח "בזמן אמת" (להבדיל מבדיקה בדיעבד של תלונות).

42. (א) הדו"חות שצורפו כנספח ע/9 לעתירה מהווים דו"חות של יחידת הפיצו"ח כחלק מאותו פיקוח ב"זמן אמת". למקרא העתירה נראה כי העותרת חולקת על ממצאיו העובדתיים של דו"ח זה או אחר. לטענה זו נשיב תחילה, כי תקיפת ממצאי הדו"חות ראוי שתהא בעתירה פרטנית מתאימה, קרי שזהו מוקדה, תוך צירופם של הגורמים העלולים להיפגע הימנה.

(ב) שנית נציין, כי בדו"חות אלו קיים פירוט הליקויים שנחשפו ע"י הפקחים והאמצעים הנקודתיים שננטו לאלתר לתיקונם, כגון: עצירת העמסת בעלי חיים במקרה של צפיפות או מניעת הובלה במשאית עם רשת קרועה והחרמת אמצעים לא תקינים או שנעשה בהם שימוש יתר לדרבון בעלי החיים.

(ג) במאמר מוסגר נציין, כי לענין אירוע התמותה החריג של עגלים במשלוח מרומניה – האירוע נבדק על ידי השירותים הווטרינריים בישראל, הן מול השירותים הווטרינריים במדינת המוצא והן מול היבואן הישראלי.

43. מלבר האכיפה הישראלית שמיזן לבצע אך בשטח ישראל, יכולות הרשויות הרלבנטיות

במדינת המוצא – אוסטרליה או מדינות האיחוד האירופי לקיים בירור בדיעבד של נסיבות אירוע חריג, וזאת על מנת לצמצם את הסיכון להישנותו. על מנת להמחיש זאת נפנה כדוגמא לרגולציה באוסטרליה. וכך נאמר:

"The Australian standards for the export of livestock (ASEL) defines a reportable mortality level by species on a voyage or air journey as, the percentages listed below or 3 animals, whichever is the greater number of animals

Sheep and goats: 2%

Cattle and buffalo on a voyage less than 10 days: 0.5%

Cattle and buffalo on a voyage more than 10 days: 1%

Camelids: 2%

Deer: 2%"

וראו : <http://www.agriculture.gov.au/export/controlled-goods/live-animals/livestock/regulatory-framework/compliance-investigations/investigations-mortalities#consignment-51-cattle-and-sheep-exported-to-israel-and-jordan-in-january-2014>

בנוסף, האוסטרלים מדווחים באופן תקופתי לפרלמנט על כל היצוא שלהם לפי שנים.

(ד) עמדת המשיב

44. עמדת המשיב היא כי העתירה אינה מגלה עילה להושטת הסעד המבוקש בה.

45. (א) לגופם של דברים יבקש המשיב להבהיר כי מדיניות הממשלה, לעת הזו, הינה לאפשר יבוא עגלים באמצעות הובלה ימית. ואכן, הממשלה (ובהמשך שר האוצר) בהחלטתה – מטעמי הוזלת יוקר המחיה – הקלו על יבואם באמצעות מתן פטור ממכס.

נקודת המוצא הדינונית – כפי שעלתה מן התשתית העובדתית – היא כי במצב הדברים

הנוכחי לעת הזו לא קיימת חלופה ליבוא ארצה של עגלים לצורכי גידול, פיטום ושחיטה.

(ב) ונזכיר, היקף היבוא של בשר מצונן מועט וזניח יחסית לסך צריכת הבשר שמקורו בבקר שמיובא לישראל ונשחט בה. כן, יש לזכור כי על אף שמסתמנת ראשיתה של מגמת עליה, המכסות השנתיות לייבוא בשר מצונן אינן מנוצלות במלואן.

במילים אחרות, קשה להלום תפיסה לפיה כבר בעת הזו יבוא בשר מצונן יכול להוות תחליף ליבוא עגלים. כל עוד היקף יבוא העגלים עולה באופן ניכר על היקף יבוא הבשר המצונן וגידול הבקר המקומי, הרי שהפסקת יבוא עגלים משמעה פגיעה דרמטית בצרכנים המבקשים לצרוך בשר טרי. ההערכה היא שמרביתם לא יוכלו כלל לצורכו ומיעוטם יצרכו אותו במחיר גבוה מאד על רקע ההיצע הנמוך של בשר טרי והביקוש הגבוה לו. לפיכך, בנקודת הזמן הזו, ובנתונים העובדתיים שנפרסו לעיל, וכל עוד לא יחול שינוי מהותי בהיקפי יבוא הבשר המצונן, אין מנוס מהמשך יבואם של עגלים.

46. ואכן, מטעמים אלה הממשלה לא הורתה להפסיק כליל יבוא עגלים. נהפוך הוא, היא הורתה על ביטול המכס ליבוא עגלים (ראו סעיף 9 להחלטת הממשלה). בהתאם להחלטת הממשלה, ביום 24.5.14 במסגרת צו תעריף המכס והפטורים ומס קניה על טובין (תיקון מס' 10), התשע"ד-2014 ובהמשך לכך בצו תעריף המכס והפטורים ומס הקנייה על טובין (תיקון מס' 15), התשע"ד-2014 בוטל המכס על יבוא עגלים לתקופה של שבע שנים. לא למותר לציין, כי העותרים בעתירתם נמנעו מלתקוף במישרין את החלטת הממשלה האמורה, הגם שחלק מרכיבי המדיניות הנתקפים בעתירה גולמו גם בהחלטת הממשלה, שהינה כאמור ממאי 2014.

47. (א) בהקשר זה חשוב לציין, כי ככל הידוע רק דרום אפריקה אסרה יבוא של בקר אליה. אמנם, גם ניו זילנד אינה מייבאת מקנה, אולם היא מסוגלת לספק את הדרישה של אזרחיה לבשר טרי מהגידול המקומי. מכל מקום, המדובר בהגבלה עצמית שאינה בבחינת איסור משפטי פורמלי.

ואכן, גם העותרת לא הביאה בעתירתה דוגמה למדינה נוספת האוסרת על יבוא עגלים והמחייבת יבואם של בשר מצונן בלבד, והדבר אומר דרשני.

יתרה מזו, עיון במידע פומבי שפרסמה אוסטרליה לגבי היקף יצוא עגלים למדינות אחרות מעלה כי אוסטרליה בלבד מייצאת למדינות רבות, ובהן מדינות מפותחות, כגון רוסיה, יפן, סין, סינגפור.

(ב) עוד יצוין כי היצוא העולמי של בקר עלה בשנים האחרונות לעומת תחילת שנות האלפיים. כ-40% מהיצוא העולמי של בקר הוא ממדינות אירופה, כאשר רוב היצוא מיועד למדינות אחרות באירופה. מדינות היבוא העיקריות הן ארה"ב ומדינות האיחוד האירופי

(ראה תרשים מס' 4 בהעתק מסמך החטיבה למחקר, כלכלה ואסטרטגיה של משרד החקלאות ופיתוח הכפר מחודש ינואר 2016 המצורף ומסומן מש/5). עוד ניכר כי היצוא של בקר מהאיחוד האירופי למדינות מחוץ לאיחוד גדל באופן משמעותי בשנים האחרונות (ראו תרשים מס' 6 במש/5).

48. יוער כי המשיב הוא שהקים בחודש פברואר 2000 את הוועדה שעל המלצותיה מסתמכת העותרת. המלצות הוועדה הוגשו למנהל השירותים הווטרינרים לצורך התקנת תקנות בעניין הובלת בעלי חיים ועל בסיסן הותקנו בסופו של דבר תקנות צער בעלי חיים בנושא הובלת בהמות ב-2006 והובלת עופות בשנת 2011. כך ניתן לראות שמרבית התקנות שמנויות בטיטה שצורפה לדו"ח אומצו לתוך התקנות שהותקנו בסופו של יום. התקנות העיקריות שלא אומצו הן לעניין קביעת תנאים במהלך ההובלה מחוץ לישראל וזאת, בין היתר, נוכח הצורך לקחת בחשבון בהוראות מסוג אלו, כי מדובר בהטלת חובות מחוץ למים הטריטוריאליים של המדינה על כלי תחבורה זרים, וכן לעניין קביעת מכסות לייבוא (ראו תקנה 21 שצורפו לעתירה כנספח 8/ע).

49. ואכן, קריאה מדוקדקת של הדו"ח מעלה כי הוועדה נזהרה מלקבוע ממצא אודות היקפי הביקוש המדויקים. עם זאת, היא קבעה כי "לצורך דו"ח זה תהא זו אקסיומה, שהמשך קיומה של תעשיית הבשר והחלב האינטנסיבית במתכונתה הכלכלית הקיימת היא תכלית ראויה" (עמ' 3). ובהמשך הדברים נאמר כך (עמ' 17-18, ההדגשות שלי-ח.א.)

"הוועדה יוצאת מנקודת הנחה, שהביקוש לבשר טרי (ויהיה מקורו בהעדפות תרבותיות או קולינריות), הוא צידוק מספיק להובלה של בעלי חיים בדרך היס מאוסטרליה (או ממקומות אחרים) לישראל, גם במחיר קשה של מצוקה לבעלי החיים, כפי שצוין לעיל. עם זאת, אין לוועדה כלים לקבוע מה ההיקפים האמיתיים של הביקוש, ועד כמה ניתן לספק אותם באמצעות יבוא של בשר במקום יבוא של בעלי חיים לשחיטה. מדובר גם בערכים משתנים, המושפעים ממגמות חברתיות-תרבותיות, שעיקולים פוליטיים (האם להתיר יבוא בשר טרי, גם אם בחלק מהמקרים המשמעות היא יבוא בשר לא כשר), ואפשרויות טכניות (ליבוא בשר מצונן תוך שמירה על כללי ההדחה).

הפרשנות שנתן בית המשפט העליון להוראה בדבר איסור התעללות, מאפשרת גרימת סבל לבעלי החיים, כאשר קיימת מטרה ראויה, אין דרך אחרת להשגת המטרה אלא בגרימת הסבל, והסבל הנגרם ממוזער ככל הניתן. כללים אלו צריכים להיות הכללים המנחים גם בנוגע ליבוא בעלי חיים לשחיטה. כבר ציינו כי בקוש צרכני לבשר טרי או בעלי חיים הנשחטים במקום מקובל עלינו כתכלית ראויה. עם זאת, באישור של יבוא בעלי חיים לשחיטה, צריכה להיעשות בדיקה של היקף הביקוש המדובר והאפשרויות להחליף את יבוא בעלי החיים ביבוא בשר ...".

50. אמנם מאז נכתב דו"ח הוועדה חלפו כעשור ומחצה, ואולם ליחס של הדברים האמורים בו לא נס.

51. בהקשר זה נחדד כי העותרת לא בקשה כסעד כי המלצות הוועדה תאומצנה, וממילא אין לכך עילה משפטית בדין. על מנת לסבר את האוזן נציין כי כך למשל נאמר בבג"צ 935/89 גנוא נ' היועץ המשפטי לממשלה "הגוף השלטוני אשר מקבל החלטה בעקבות המלצותיה של ועדת חקירה אינו חייב להישמע להן ... עם זאת, הוא אינו רשאי להתעלם מהן. עליו לבחון ההמלצות לגופן, תוך שעליו ליתן להן את המשקל הראוי ...".

52. כפי שעולה מנספחי העתירה, עקב פניית העותרת כונסה ישיבה רבת משתתפים בראשותה של כב' הגב' זילבר, המשנה ליועץ המשפטי (ייעוץ) (נספח ע/19 לעתירה). לאחר השלמת טיעון מצידו של העותר (נספח ע/20 לעתירה) – נמסר ביום 2.7.15 לב"כ העותרים מענה מפורט על ידי עו"ד אודליה אסולין-דגני מהלשכה המשפטית של משרד החקלאות.

בתמצית, נאמר כי "במצב הדברים הנוכחי בו לא השוק המקומי ולא יבוא הבשר המצונן מסוגלים לספק את הביקוש הצרכני לבשר טרי, לא קיימת חלופה מספקת כנטען במכתבך ולכן, לא ניתן לחדול מיבוא בעלי חיים לצרכי שחיטה" (ראו סעיף 9 למכתב מיום 2.7.15).

העתק המענה מיום 2.7.15 מצורף ומסומן מש/6

53. הנה כי כן, כאז כן היום, ביסוד הסירוב לאמץ מדיניות המונעת, במישרין או בעקיפין, יבוא עגלים, עומדים שיקולים ענייניים. בהקשר זה נזכיר כי בעת הזו, לאור העדפת הצרכנים בשוק הישראלי, לא ניתן לספק בדרך חלופית (יבוא בשר מצונן או מגידול מקומי) את הביקוש לבשר טרי. כמו כן, הגבלת כמות הבשר הטרי המיובא – בהינתן ההיקף הנמוך של יבוא הבשר המצונן והגידול המקומי – עלולה להעלות את יוקר המחיה, וזאת בניגוד למדיניותה של הממשלה.

54. (א) לא למותר לציין, כי שיקול נוסף שעל מנהל השירותים הווטרינרים לשקול בעת הפעלת סמכותו לפי התקנות, הוא מחויבותיה של מדינת ישראל בהסכמי ה-WTO והסכמי הסחר הבינלאומיים שלה עם מדינות שונות בעולם המבוססים על עקרונות דומים לאלה הקיימים ב-WTO.

(ב) על פי תנאי חלק מהסכמי ה-WTO הנוגעים בין היתר ליבוא בעלי חיים (ההסכם בדבר חסמי סחר טכניים הידוע כהסכם ה-TBT (Technical Barriers to Trade), וההסכם בנושא יישום אמצעים סניטריים ופיטו-סניטריים הידוע כהסכם ה-SPS Application) (of Sanitary and Phytosanitary Measures on the WTO Agreement) קיימת

עדיפות להחלת כללי יבוא (כמו גם תקינה וחסימים טכניים אחרים) הנותאמיים סטנדרטים

בינלאומיים והמבוססים על ראיות מדעיות, גם ביחס למוצרים מן החי.

על כן, מכיוון שכמפורט לעיל, לאוסטרליה ולאיחוד האירופי רגולציה לעניין תנאים לאישור משלוחי יבוא בעלי חיים, ששמירה על רווחתם היא בין מטרותיה המרכזיות, וכאשר היא מבוססת בין היתר על המלצות ארגונים וגופים בינלאומיים, עמדת המשיב היא כי דרך המלך אינה לפסול באופן גורף את יבוא בעלי החיים מאוסטרליה ומהאיחוד האירופי, אלא לקבוע מסגרת כללי יבוא של בעלי חיים שיתבססו על אותם סטנדרטים בינלאומיים. זאת, בדומה לכללי היבוא המקובלים במדינות מהן מיובא הבקר, שתאפשר יבוא בעלי חיים תוך שמירה מרבית על רווחתם. זאת, ככל הניתן בהתאם למתויבויותיה ב-WTO ובהסכמי סחר בינלאומיים אשר היא צד להם ותוך שמירה על יחסי מסחר תקינים עם אוסטרליה והאיחוד האירופי והמדינות החברות בו.

55. ממכלול טעמים אלה סבור המשיב כי החלטתו שלא למנוע יבוא בקר מאוסטרליה, ממדינות האיחוד האירופי או מכל מדינה אחרת לצורך שחיטתו בארץ הינה חוקית וסבירה. החלטה אחרת תהא בניגוד למדיניות הממשלה, תגרום לעליית יוקר המחייה ותפגע פגיעה בלתי מידתית בצרכני הבשר הטרי, וזאת שכן לעת הזו הגידול המקומי ויבוא הבשר המצונן אינם מסוגלים לתת מענה להיקפי הביקוש לבשר טרי.

56. מבלי לגרוע מהאמור לעיל חשוב לציין, כי מלאכת איתור נקודת האיזון בין סיפוק הביקוש לבשר טרי – מזה, לבין צמצום הפגיעה ברווחת בעלי החיים – מזה, לא הגיעה לסיימה. זאת, מן הטעם שבסוגיית היקף ואופן יבוא עגלים ארצה אנו מצויים בפתחן של שתי תמורות פוטנציאליות - מעשית ומשפטית:

ראשית, במישור המעשי, מניתוח הנתונים העובדתיים ניתן להבחין שבשנתיים האחרונות חלה תמורה מסוימת באופן סיפוק הביקוש לבשר טרי. המדובר, בניצניה הראשוניים של האפשרות להגדלת יבוא הבשר המצונן ממדינות שונות. אמנם, המדובר בניצנים ראשוניים, אשר משמעותם נוכח היקפו הכולל של יבוא הבשר – נמוכה. ואולם – וזה העיקר – קיים סיכוי כי תמורה זו תתרחב ותחזק בשנים הבאות.

על מנת לסייע למגמה זו, משרד החקלאות מתעתד במהלך שנת 2016 לערוך ביקורים במספר מדינות באירופה על מנת לבחון אפשרות למתן אישורים ליבוא מהן. הדעת נותנת כי ככל שיגדל מספר בתי המטבחיים בחו"ל הרשאים לשחוט בקר לשם הבאתו ארצה כבשר מצונן, הרי שהדבר עשוי להוות חלופה – ולו חלקית – ליבוא ארצה של עגלים.

שנית לפני זמן קצר חוקק תיקון מס' 10 לחוק. ממנו עולה כי שר החקלאות הוסמך להתקין תקנות בהן, בין היתר, ייקבעו תנאים והגבלות ליבוא בעלי חיים. הדעת נותנת כי

התקנות לכשיונתקנו וניתנה ביטוי נוסף לצורך בצמצום, ככל הנכון, של הפגיעה ברווחתם של בעלי החיים המיובאים לישראל.

57. בהקשר זה נזכיר כי בהתאם להחלטת הממשלה מס' 833 מיום 13.12.15 נקבע, בין היתר, כי תוקם ועדה מייעצת - המורכבת מנציגי הממשלה ונציגי ציבור - לתחום צער בעלי חיים, שתפקידיה לייעץ לשר החקלאות ולממשלה בגיבוש מדיניות בתחום ההגנה על חיות משק וחיות בית וקידום רווחתם; להוות גורם שיש להיוועץ בו בטרם התקנת תקנות וקידום הצעות חוק ממשלתיות בתחום ההגנה על בעלי חיים. לקבל דיווחים עיתיים מהגורמים העוסקים בתחום בעניין יישום החוק והתקנות ולהגיש דיווחים לממשלה בהתאם.

בהתאם להחלטה זו מתעתד המשיב להביא את נוסח ההצעה לתיקון התקנות להתייעצות עם הוועדה המייעצת לכשתכונן.

58. עמדת המשיב היא כי בהעדר חלופה זמינה לעת הזו לסיפוק הביקוש לבשר טרי - מזה, ובהינתן הכפיפות לרגולציה החלה על יצואנים במדינות המוצא (והדברים מכוונים הן לרגולציה האוסטרלית והן לזו של האיחוד האירופי) - מזה, הרי שהפגיעה ברווחת בעלי החיים עקב הובלתם הימית הינה לעת הזו בגדר הכרח בל יגונה. אין מנוס מן המסקנה כי בנקודת הזמן הנוכחית מהווה המצב הקיים בבחינת "איזון לשעה".

59. מכל מקום, החלטה אחרת משמעותה **מעבר חד** ועל אתר ממדיניות המאפשרת יבוא ניכר ומשמעותי של בקר לשחיטה למדיניות האוסרת יבוא כאמור, וככזו היא בלתי סבירה. זאת במיוחד נוכח הנתונים העובדתיים מהם עולה כי, לעת הזו, הגידול המקומי של בקר או יבוא בשר מצונן אינם מסוגלים לספק את הביקוש לבשר טרי. לענין תוסר הסבירות שבמעבר חד שכזה יפיע על דרך ההיקש, ובשינויים המחויבים, דברי כבי' השופט גולדברג לענין פתיחה הדרגתית של שוק התעופה לתחרות. וכך נאמר בבג"צ 3344/94 שחף נ' שר התחבורה. וכך נאמר בפסקה 15 לפסק הדין:

"מציאת נקודת האיזון בין האינטרסים המתחרים על הבכורה היא פועל יוצא של "שקילת האינטרסים המתחרים זה כנגד זה על-פי משקלם הסגולי

(בג"צ 1452/93 איגלו חברה קבלנית לעבודות צנרת בנין ופיתוח בע"מ נ' שר המסחר והתעשייה פ"ד מז(5) 616,610; בג"צ 1255/94 הנ"ל בפסקה 30). אולם יש והתחרות בין האינטרסים מחייבת איזון ביניים, ודחייתה של ההכרעה הסופית.

במלים אחרות, יש שדחיית ההחלטה על האיזון הסופי היא גופה בגדר איזון לשעה. זאת, כשהנסיבות אינן בשלות לאיזון סופי, ונדרשת התבוננות נוספת תוך ניסוי

הדרגתי וחליכות עקב בצד אגודל. ואכן, זמניותה של החלטת המשיבים, אשר "ימשיכו במעקב ובלימוד הנתונים על מנת שיהא בידם לשקול עמדתם בענין הענקת רשיונות בקוי התעופה הפנים ארציים", היא נוסחת האיזון בענייננו. שכן, נותנת היא הזדמנות סבירה לשר ללמוד מן הנסיון, כדי למנוע פגיעה ממשית באינטרס הציבורי העלולה להגרם כתוצאה מזעזועים בקו התעופה.

מהלך הדרגתי אשר כזה התחייב לאור החשש הסביר מפני השלכותיו של מעבר חד לשוק חופשי.

על חשיבותה של ההדרגתיות בביצועו של שינוי בעל משמעות כלכלית עמד בית המשפט בבג"צ 7198/93 (מיטראל בע"מ נ' שר התעשייה והמסחר ואח' תקדין-עליון, כרך 2(94) 978). בבוחנו את המחלוקת בין הצדדים באשר לקצב ביצועה המלא של הפרטת יבוא הבשר לישראל, מציין השופט זמיר כי:

"הדעת נותנת כי לאחר משטר של מונופול ממשלתי ביבוא בשר, שנמשך יותר מארבעים שנה, אין זה דבר פשוט לעבור באופן מהיר, כמעט פתאומי, לכלכלה של שוק חופשי, ללא הכוונה וללא פיקוח של הממשלה"

(בעמ' 983).

60. לאור כל האמור, סבור המשיב כי העתירה אינה מגלה, לעת הזו, עילה להושטת הסעד המבוקש בעתירה.

61. (א) העובדות האמורות בתגובה זו, למעט בסעיפים 4-5, 18(ב), 21, 27-30, 31(א), 32-33, 37-38, 40(א), 41, 42(א)-(ב), 45(א), 46, 48-49, 54(ב) ו-57, נתמכות בתצהירו של ד"ר שלמה גראזי, רופא וטרינר ראשי ליבוא-יצוא בשירותים הווטרינריים במשרד החקלאות. העובדות המופיעות בסעיפים 31 ו-47 לתגובה זו, נמסרו לד"ר גראזי על ידי התטיבה למחקר, כלכלה ואסטרטגיה במשרד החקלאות.

(ב) העובדות האמורות בסעיפים 4-5, 37-38, 40(א), 48-49 ו-57 לתגובה זו, נתמכות בתצהירה של ד"ר דגנית בן דב, הממונה ע"פ חוק צער בעלי חיים בשירותים הווטרינריים במשרד החקלאות.

(ג) העובדות האמורות בסעיפים 41 ו-42(א)-(ב) לתגובה זו, נתמכות בתצהירו של מר רואי קליגר, מנהל היחידה המרכזית לאכיפה וחקירות במשרד החקלאות.

~~(ד) העובדות האמורות בסעיפים 27-28, 30(ג), 31(א), 32-33, 45(א), ו-46 לתגובה זו,~~

נתמכות בתצהירו של מר עלי בינג, רפרנט חקלאות באגף תקציבים במשרד האוצר.

(ה) העובדות האמורות בסעיפים 18(ב), 21, 29, ו-30(א)-(ב) לתגובה זו, נתמכות בתצהירה של הגב' שירלי אביבי, כלכלנית במחלקה לתכנון וכלכלה ברשות המיסים.

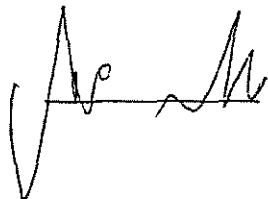
(ו) העובדות האמורות בסעיף 54(ב) לתגובה זו נתמכות בתצהירו של מר אוהד כהן, מנהל מינהל סחר חוץ במשרד הכלכלה.

חני אופק

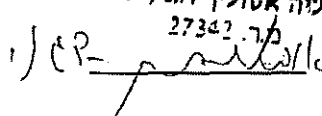
ממונה על ענייני בג"צים בפרקליטות המדינה

תצהיר

1. אני הח"מ ד"ר שלמה גראזי, לאחר שהוזהרתי שעלי להצהיר את האמת וכי אם לא אעשה כן אהיה צפוי לעונשים הקבועים בחוק, מצהיר כדלקמן:
2. אני מכהן כרופא וטרינר ראשי ליבוא-יצוא בשירותים הווטרינריים במשרד החקלאות ופיתוח הכפר.
3. תצהירי זה ניתן לתמיכה בתגובה בבג"ץ 7622/15.
4. העובדות המופיעות בתגובה זו, למעט בסעיפים 4-5, 18(ב), 21, 27-30, 31(א), 32-33, 37, 38, 40(א), 41, 42(א)-(ב), 45(א), 46, 48-49, 54 (ב) ו-57, ידועות לי מתוקף תפקידי והינן אמת למיטב ידיעתי. העובדות המופיעות בסעיפים 31 ו-47 לתגובה זו, נמסרו לי על ידי החטיבה למחקר, כלכלה ואסטרטגיה במשרד החקלאות ופיתוח הכפר.
5. אני מצהיר כי זה שמי, זו חתימתי ותוכן תצהירי אמת.

אישור

אני הח"מ, אודליה אסולין דגני עו"ד, מאשר/ת בזאת כי ביום 1.2.16 הופיע בפני ד"ר שלמה גראזי, המוכר לי אישית ואחרי שהוזהרתי אותו כי עליו להצהיר אמת, וכי יהיה צפוי לעונשים הקבועים בחוק אם לא יעשה כן, אישר את נכונות הצהרתו הנ"ל וחתם עליה.

אודליה אסולין-דגני, עו"ד
מ.ר. 27342

תצהיר

1. אני הח"מ, ד"ר דגנית בן דב, לאחר שהוזהרתי שעלי להצהיר את האמת וכי אם לא אעשה כן אחיה צפויה לעונשים הקבועים בחוק, מצהיחאכדלקמן:
2. אני מכהנת כממונה ע"פ חוק צער בעלי חיים השירותים הווטרינריים במשרד התקלאות ופיתוח הכפר.
3. תצהירי זה ניתן לתמיכה בתגובה בבג"ץ 7622/15.
4. האמור בסעיפים 4-5, 37-38, 40(א), 48-49 ו-57 לתגובה זו, ידוע לי מתוקף תפקידי והינו אמת למיטב ידיעתי.
5. אני מצהיחאכי זה שמי, זו חתימתי ותוכן תצהירי אמת.

בא/בן-דב

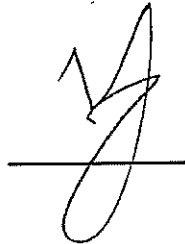
אישור

אני הח"מ, אודליה אסולין-דגני עו"ד, מאשרת בזאת כי ביום 1.2.15 הופיעה ד"ר דגנית בן-דב, המוכרת לי אישית ואחרי שהוזהרתי אותה כי עליה להצהיר אמת, וכי תהיה צפויה לעונשים הקבועים בחוק אם לא תעשה כן, אישרה את נכונות הצהרתה הנ"ל וחתמה עליה.

אודליה אסולין-דגני, עו"ד
 27342 ר.ר. א/א
 גיאני

תצהיר

1. אני הח"מ, רואי קליגר, לאחר שהוזהרתי שעלי להצהיר את האמת וכי אם לא אעשה כן אהיה צפוי/ה לעונשים הקבועים בחוק, מצהיר כדלקמן:
2. אני מכהן כמנהל היחידה המרכזית לאכיפה וחקירות של משרד החקלאות ופיתוח הכפר (פיצו"ח).
3. תצהירי זה ניתן לתמיכה בתגובה בבג"ץ 7622/15.
4. העובדות המופיעות בסעיפים 41 ו-42(א) ו- (ב) לתגובה זו ידועות לי מתוקף תפקידי והינן אמת למיטב ידיעתי.
5. אני מצהיר כי זה שמי, זו חתימתי ותוכן תצהירי אמת.

אישור

אני הח"מ, אודליה אסולין-דגני עו"ד, מאשרת בזאת כי ביום 31.1.16 הופיע בפני רואי קליגר, המוכר לי אישית ואחרי שהוזהרתי אותו כי עליו להצהיר אמת, וכי יהיה צפוי לעונשים הקבועים בחוק אם לא יעשה כן, אישר את נכונות הצהרתו הנייל וחתם עליה.

אודליה אסולין-דגני, עו"ד
מ.ר. 27342

תצהיר

1. אני החיימ עלי בינג לאחר שהוזהרתי שעלי להצהיר את האמת וכי אם לא אעשה כן אהיה צפוי לעונשים הקבועים בחוק, מצהיר כדלקמן:
2. אני מכהן כרפרנט חקלאות באגף תקציבים במשרד האוצר.
3. תצהירי זה ניתן לתמיכה בתגובה בבג"ץ 7622/15.
4. העובדות המופיעות בסעיפים 27-28, 30(ג), 31(א), 32-33, 45(א), ו-46 לתגובה זו ידועות לי מתוקף תפקידי והינן אמת למיטב ידיעתי.
5. אני מצהיר כי זה שמי, זו חתימתי ותוכן תצהירי אמת.

 ילי

אישור

אני החיימ, עו"ד, מאשר/ת בזאת כי ביום 12.16 הופיע עלי בינג, המוכר לי אישית ואחרי שהוזהרתי אותו כי עליו להצהיר אמת, וכי יהיה צפוי לעונשים הקבועים בחוק אם לא יעשה כן, אישר את נכונות הצהרתו הנ"ל וחתם עליה.

 חת פרוקציה, עו"ד
 רישיון 32451

תצהיר

1. אני הח"מ שירלי אביבי לאחר שהוזהרתי שעלי להצהיר את האמת וכי אם לא אעשה כן אהיה צפויה לעונשים הקבועים בחוק, מצהירה כדלקמן:
2. אני משמשת בתפקיד כלכלנית במחלקה לתכנון וכלכלה ברשות המיסים.
3. תצהירי זה ניתן לתמיכה בתגובה בבג"ץ 7622/15.
4. העובדות המופיעות בהודעה, למעט בסעיפים 18(ב), 21, 29, ו-30(א)-(ב) לתגובה זו ידועות לי מתוקף תפקידי והינן אמת למיטב ידיעתי.
5. אני מצהירה כי זה שמי, זו חתימתי ותוכן תצהירי אמת.

אישור

אני הח"מ, לילי אור עו"ד, מאשר/ת בזאת כי ביום 01/02/2016 הופיעה בפני שירלי אביבי, המוכרת לי אישית ואחרי שהוזהרתי אותה כי עליה להצהיר אמת, וכי תהיה צפויה לעונשים הקבועים בחוק אם לא תעשה כן, אישרה את נכונות הצהרתה הנ"ל וחתמה עליה.

לילי אור, עו"ד
עוזרת ראשית ליועץ המשפטי
הנהלת מכס ומע"מ

תצהיר

1. אני הח"מ אוהד כהן לאחר שהוזהרתי שעלי להצהיר את האמת וכי אם לא אעשה כן אהיה צפוי/ה לעונשים הקבועים בחוק, מצהיר כדלקמן:
2. אני מכהן כמנהל מינהל סחר חוץ במשרד הכלכלה והתעשייה.
3. תצהירי זה ניתן לתמיכה בתגובה בבג"ץ 7622/15.
4. העובדות המופיעות בסעיף 54(ב) לתגובה זו ידועות לי מתוקף תפקידי והינן אמת למיטב ידיעתי.
5. אני מצהיר כי זה שמי, זו חתימתי ותוכן תצהירי אמת.

אישור

אני הח"מ, דבי מילשטיין, עו"ד, מאשר/ת בזאת כי ביום 1.2.16 הופיע אוהד כהן, המוכר לי אישית ואחרי שהוזהרתי אותו כי עליו להצהיר אמת, וכי יהיה צפוי לעונשים הקבועים בחוק אם לא יעשה כן, אישר את נכונות הצהרתו הנ"ל וחתם עליה.

